

smeh. Razširjanje luteranstva je oviralo tudi socialno nasprotje med graščaki in kmeti, ki se je za časa velikega hrvatsko-slovenskega kmečkega upora še posebno poostrilo. Kmet, ki se je bojeval proti gospodi za »stara pravdo«, ni bil dovzeten za »čisti evangelij« grajskih pridigarjev, tem manj, ker je izprevidel, da se z njegovo vero okoriščajo le njegovi nasprotniki. Splošno tudi opažamo, da je nastopilo luteranstvo s tem večjo silo, čim bolj so bili kraji prežeti z nemškim življem; ob severni jezikovni meji se pojavlja najbolj njegova moč in vedno bolj pomenjuje proti jugu. Le v Beli Krajini in sosednih hrvaških krajih je imela protestantska agitacija izrazito naroden značaj, povsod drugod nastopa pod vplivom in okriljem nemške gospode in služi večji del njenim koristim.

*

Božje postave nad vse človeške! Posvečuj praznik! Dosedaj smo videli, da so mnogi odrasli meščani ob nedeljah in praznikih napravljali izlete brez svete maše. Žalibog pa smo opazili v zadnjem času, da gotovi voditelji mladine isto delajo z mladino. In to je mladina, ki še sicer poseča ljudsko šolo. S tem se ucepi že v zgodnji mladosti otrokom veski indiferentizem — verska mlačnost — v izpolnjevanju božjih zapovedi. Vsakega katoliškega kristjana sveta dolžnost je, ko pride k pameti, da je vsako nedeljo in praznik pri sveti maši. Vzroki, ki ga opravičijo so na primer: bolezen, pomanjkanje oblačila, hud mraz ali kaki izredni slučaj v družini itd., nikakor pa ne izleti. Če hočete z mladino na izlete, jo morate prej voditi k sveti maši, bodisi doma ali pa v kraju, ki je cilj izleta. Vas staršev dolžnost pred Bogom pa je, otrokom zabraniti udeležbo izletov brez svete maše, sicer boste morali pred večnim Sodnikom dati težek odgovor.

Katoliška akcija v Mehiki. Meksikanski duhovniki so uvedli v Cerkev katoliško akcijo. Organizirajo svoje može v Apostolstvo mož, katoliške žene v Krog katoliških žena, dekleta v Dekliško društvo, fante pa v Mladeniško društvo. Po viharju začenja novo življenje in nova rast. Bog daj novim organizacijam mnogo uspeha in blagoslova!

kvi tiho sveto mašo. Po sveti maši se je zbrala ljubljanska duhovščina s stolnim kapiteljem, zastopniki bogoslovnega učilišča in podeželske duhovščine v škofijskem dvorcu, kjer je g. stolni prošt prelat Andrej Kalan v imenu navzočih in vse duhovščine ljubljanske škofije govoril poslovične besede. Po tem slovesu je imel stolni kapitelj kratko sejo, na kateri se je prebralo pismo svete stolice in se je vzel na znanje odstop dosedanjega škofa dr. Antona Bonaventure Jegliča od vlade ljubljanske škofije in nastop novega vladika dr. Gregorja Rožmana. Okoli tri četrt na dvanajst so zazvonili zvonovi ljubljanskih cerkva v znamenje, da je ljubljani nadpastir zapustil Ljubljano. Ob 12. uri se je odpeljal z brzovlakom v Celje, kjer bo ostal nekaj dni v samostanu gg. lazaristov, da opravi duhovne vaje. Potem pa odide v Gornji grad, ki si ga je izbral za kraj svojega počitka.

Slovenski gasilski kongres v Ljubljani. Dne 1. avgusta je bil otvorjen v Ljubljani slovenski gasilski kongres, ki je združen z gasilsko razstavo.

Bojevniki iz svetovne vojne, vdove in sirote izza krvavih dni! Pojdimo na božjo pot na Brezje, kot da z rok bi palo vam železje: vaša duša mirno se oddahne, vaša solza za trenutek osahne. — 10. avgusta je naš dan, ob vsakem vremenu in pod običajnimi pogoji. Polovična voznja nam je od vojne oblasti zagotovljena. Pevci, vezbajte dobro: Ti o Marija, Oj Doberdob, Blagor mu, Spomladi vse se veseli, Oj ta soldaški boben. Tisoče kilometrov ste prehodili v gališkem blatu, gorstasne stvari prestali, pa boste tudi 9. in 10. avgusta radevolje prenesli težave voznje. Dragi tovariši, strnimo vrste, pridite in agitirajte za 10. avgust povsod do zadnjih hiš naših selišč in vasič. 10. avgusta vsi k zboru ljubezni, miru in sladke tolažbe pod okrilje rajske Gospe na Brezje. Glavni odbor Z. S. V.

Požar v Očeslavcih, župnija Kapela pri Radencih. Dne 28. julija tega leta ob pol 10. uri predpoldan je nastal požar pri posestniku Jožefu Nedog. Požar je uničil njemu in posestniku Petru Sernec gospodarska poslopja in razno orodje. Pri tem požaru je občutno oškodovan posestnik Sernec, kateremu je zgorel tudi ves pridelek ozimne slame, kakor tudi pšenica, katero je imel na škednju še neočiščeno. Sosed Nedog sicer ni tako oškodovan, ker je imel še ves pridelek žita in pšenice na njivah. Prizadeta posestnika prosita pomoči dobrih src, posebno posestnik Sernec, kateri ne poseduje stavbe-

nega lesa in je postal od leta 1928 že drugič nesrečen po požaru. Iskrena zahvala vsem gasilcem, domačim in sosednim, kakor tudi vsem, kateri so pomagali, da se je požar omejil, da jima niso pogorela hišna poslopja. Dobra srca pa priskočite pogorelcem na pomoč, da si uredita svoja poslopja. Kako je požar nastal, še ni dognano.

Iz statistike o prebivalstvu v Evropi. Tekom zadnjih stoletij se je število prebivalstva v Evropi podvojilo. Ako bi rastle v enakem razmerju, potem bi imela Evropa čez 100 let mesto dosedanjih 625 milijonov 1250 milijonov prebivalcev. Treba pomniti, da cenijo danes število celotnega prebivalstva na svetu na 1950 milijonov. 26 odstotkov od celote prebiva v primeroma majhni Evropi, medtem ko ima Amerika, katere površina je petkrat toliko, le 147 milijonov prebivalcev. Zračunali so, da bi bilo v Ameriki še prostora za 3300 milijonov, Evropa bi jih pa lahko sprejela le še 75 milijonov.

Slovenec s kraljem Karlom II. Povratek novega romunskega kralja Karola II. iz Pariza v Romunijo je bil skrbno pripravljen. Iz Pariza se je odpeljal kralj, kateremu so priskrbeli potni list, v Monakovo v avtomobilu. Od tu dalje je odpotoval z letalom ter kakor znano srečno pristal. Kraljevo letalo je spremljalo drugo letalo, v katerem sta se vozila dva odlična kraljeva prijatelja. To letalo je vodil pilot Božo Pibernik iz Slovenije.

Koliko je framasznov? Prostožidarji so izdali svoj koledar s statistiko svojih društev. Po tej statistiki je na svetu 26 tisoč framasonskih društev. Članov je nekaj blizu štiri milijone. Zedinjene države imajo tri milijone in pol. Torej je največ v Ameriki framasznov.

Čebele se polastile avtomobila. Mladí Gene Askin v mestu Tulari v Kaliforniji je bil v veliki zadregi. Na prometni cesti je pustil za kratek čas avto in se po opravih oddaljil od njega. Ko pa se je vrnil, se mu ni mogel več približati. Cel roj čebel si ga je namreč izbral za svoje bivališče, ne da bi se kaj menil za lastninsko pravico. K tej nadlogi se je Askinu pridružila še druga, namreč v osebi prometnega policista, ki je zahteval naj se avto takoj odpelje, drugače bo pripel »listek« nanj. Askin mu odvrne, naj le magari celi avto prelepi s svojimi listki, ako se upa, in je odšel, da najde kakega čebelarja. Ko se je čez dve uri vrnil z njim, ni našel nobenega »listka«, čebelice so pa še vedno zadovoljno brenčale v avtu.

Metulji v višini 5000 metrov. Angleška ekspedicija na Himalajo je nale-

NOVICE

Slovo ljubljanskega nadškofa dr. A. Jegliča od Ljubljane. Dne 29. julija je poslalo vatikansko zastopstvo v Beogradu papeževo bulo (pismo), s katero se imenuje vladika Jeglič nadškofom in se uvažuje njegova prošnja za odstop kot ljubljanski škof. Istočasno je bil imenovan dosedanji ljubljanski pom. škof dr. Gregor Rožman za pravega škofa ljubljanske škofije. V petek, dne 1. avgusta se je poslovil nadškof dr. Jeglič od ljubljanske škofije. Ob 9. uri je imel imenovanega dne v stolni cer-

tela na neki ravnici v višini 5000 m nad morjem na cel roj visoko-gorskih metuljev, ki so veselo frfotali po zraku ne meneč se za siloviti mráz. Udeleženci te ekspedicije so ujeli nekoliko teh metuljev. Metulji imajo mesto prahu na krilih zelo gosto dlako, ki jih varuje pred mrazom. Dlaka je tako gosta, da nalikuje skofo umetno npravljeni klobučevini.

Eclniško zavarovanje za živali. Dočim se Francoska še vedno ni odločila za obvezno zavarovanje zoper bolezen in nezgode, ni na Nemškem nobenega človeka, ki bi ne bil včlanjen pri katerikoli bolniški blagajni. Zdaj so pa uvedli v Berlinu tudi bolniško zavarovanje za živali. Za majhen mesečni prispevek lahko vpiše sleherni občan v seznam zavarovancev svojega psa, mačko, konja, kanarčka itd. Blagajna plačuje kakor običajno zdravnika, umetno zobovje itd.

Dvanaest ur neprestano na eni nogi. Leta 1815 je sklenil pek v Londonu stavo za 50 angleških funtov, da bo stal celih 12 ur neprestano na eni nogi. Stava se je vršila v javnem prostoru pred mnogoštevilnimi gledalci. Pek je začel svojo predstavo ob tretji uri popoldne. Vse je bilo prepričano, da ne bo vzdržal, ker se je zdelo vsakemu, da je stanje na eni nogi toliko časa nekaj izključenega. Počasi je potekala ura za uro in še vedno je stal pek nepremično. Koncem osme ure je že bil v tako obupnem položaju, da mu je ponudil oni, ki ga je izzval na stavo, da mu izplača polovico in mu prizna popolno zmago. Peka je oblival pot po celem telesu v potokih, a je odklonil ponudbo z zatrdilom, da bo vzdržal do konca. Po tej izjavi so gledalci stavili med seboj visoke svote za in proti. Pek je stal na eni nogi nepretrgoma tri minute dalje nego 12 ur. Ko je zmagal, je sedel na stol, domov so ga morali odnesti, sicer mu stanje v zdravstvenem oziru ni prav nič škodovalo.

Čuden jubilej. Te dni je zadel v Parizu motociklist v poštni nabiralnik ter ga odtrgal s stene in razbil. V nabiralniku so našli pisma, ki so bila vanj oddana leta 1904 in 1905 in so preživela že lep jubilej.

Vzgladi izrednega spomina. Izreden spomin je posebne vrste nadarjenost in to dokazujejo spominska dejanja iz zgodovine znanih osebnosti. O Starogrku Temistokleju je bilo znano, da je poznal vseh 20 tisoč Atencev po njih imenih. Orjak glede spomina je bil Picus iz Mirandale, ki je obvladal 22 jezikov in je lahko ponovil zapoved 2000 zlikov in je lahko ponovil zapored 2000 besed, ako jih je slišal le enkrat. Čuden spomin za osebe je imel znani luteranski krivoverec Calvin. Ako je bil s kakim človekom le enkrat skupaj, se ga je spominjal čisto natanko še po letih. Ako ga je kdo prekinil med govorjenjem ali narekovanjem, je prejel takoj po preteku nekaj ur za pravilno nit nadaljevanja. O nekem slikarju v srednjem veku čitamo, da je naslikal v enem letu 300 oseb. Rabil je samo da je osebo enkrat pogledal in že jo je tudi naslikal.

Visoka šola za modce. Dne 15. septembra bo otvorjena v Parizu visoka šola za modo. Predavali bodo na tem vseučilišču o zgodovini krojaštva, o barvoznanstvu, prirezavanju, risanju, izgotavljanju ter o predruženju starih oblek. Najnovejša visoka šola bo opremljena z veliko knjižnico, z zbirko modelov ter raznih noš iz vseh časov.

Klic na pomoč in ameriški tihotapci. Mednarodni znak za klicanje na pomoč potom radija so črke SOS. Tega klica so se poslužili te dni ameriški tihotapci z alkoholom. Na več mestih, na Habani, na Bermuda otočju itd. so postavili tajne radio postaje in z njimi opremili tudi nekatere ladje, ki so jim pomagale pri tem poslu. Nankrat so alarmirali z SOS kljci vse ladje, ki stražijo obalo pred tihotapljenjem. Javili so ladjam finančne straže, da je luksuzna ladja njujorškega župana v največji nevarnosti. Ure, ko so iskale stražne ladje njujorškega župana in njegovo ladjo, so porabili tihotapci, da so lahko nemoteno izložili utihotapljeno alkoholno blago.

*

Z letala v džunglo.

Pred kratkem sta se odpravila dva angleška letalca po zraku v Avstralijo. Na poletu sta padla na zemljo v Birmi. Eden od ponesrečenih Matthews je dosegel glavno mesto Prome v angleško indijski pokrajini Pegu, medtem ko pogrešajo še danes njegovega spremljevalca Hooka. Iz omenjenega mesta je poslal Matthews angleškemu listu poročilo, v katerem slika grozote cele žaloigre tako-le:

»Pri lepem vremenu sva se dvignila v zrak v Akyabi. Letela sva komaj dve dobri uri, ko sva zašla v strašni vihar, kateremu pravijo »monsum«. Deževalo je v potokih in vendar sva bila prisiljena nadaljevati pot. Preletela sva še srečno hrib 1000 m, ko je odrekel stroj radi mokrote. Padec na zemljo je omililo bambus grmovje. Motor je bil pokvarjen, najina prehrana je obstojala le iz ene mesene konzerve in par kosov čokolade. Sklenila sva, da vzameva seboj kompas in kreneva v smeri proti vzhodu. Po eni uri sva bila zopet nazaj pri letalu, ker sva blodila v krogu. Trpela sva veliko radi napadov od strani pijavk. Po dveurni hoji sva se približala gorskemu potoku, kjer sva slekla obleko. Nadaljevala sva pot ob vodi. Slišala sva trobljenje divjih slonov, ki pa nama niso storili nič žalega. Šla sva vedno naprej preko hribov, da sva se ogibala radi povodnje nedostopnih dolin. Po sosednji džungli so se podile razne divje zveri, posebno tigri in pantri, kojih strašno rjovenje nama je udarjalo prav iz nevarne bližine na uho.

Radi zverjadi sva si izbrala kot prenočišče skalo na sredini potoka. S časom se je začel potok širiti in ga je bilo vedno težje prekoračiti.

Drugi dan potovanja je bil primeroma miren. Ker sva bila močno utrujena, sva si napravila popoldne ležišče iz listja. Poleg pijavk so naju napadale

rdeče mravlje in grizeče muhe. Sveče in vžigalice so bile nerabne radi mokrote in iz istega vzroka sta se ustavili tudi najini uri. Nisva imela seboj ne puške ne noža in iz tega vzroka sva se plazila naprej po vseh štirih. Četrtdan je bil Hook že popolnoma izčrpan. V noči se mu je že bledlo. Peti dan sva se vlekla le še s težavo naprej, ker je Hook komaj in komaj bredel vodo. Morala sva se odpočiti in sva skušala naprej še le naslednje jutro. Že po dveh urah hoda je izjavil Hook: »Jaz ne morem dalje.« Trudil sem se mu uliti poguma s prigovarjanjem in ga prenesel preko vode, ki se je bila razprostrla že v celo reko. Hookove oči so bile že tako oslabele, da je že jedva videl 10 metrov v daljavo. Ker se ga je lotevala omedlevica, sem bil tudi jaz prepričan, da ne bo mogoče z njim dalje potovati. Sklenila sva, da ga bom zapustil na kakem bolj varnem kraju in skušal prinesiti pomoč. Poslovil se je od mene z besedami: »Ako ne bom več videl mojih dragih v domovini, pozdravi jih.« S težkim srcem sem nadaljeval pot. Še tudi prihodnji in naslednji dan nisem našel nobene človeške sledi. Valovanje reke mi je dražilo domišljijo, da se mi je neprestano dozdevalo, kakor bi poslušal človeško pogovarjanje. Prepričan sem bil, da sem v zmoti, ko mi je udarjalo na uho iz bližine pasje lajanje. Začel sem klicati glasno na pomoč, a nisem prejel nobenega odgovora. Ko je šlo že na četrto uro popoldne in sem si hotel poiskati prenočišče, sem zopet slišal pasji glas in na moje vpitje me je potolažil odgovor. Na nepopisno veselje sem zagledal na drugi strani reke dva Birmanca v spremstvu psov. Z znamenji sem jima dopovedal, naj prideta k meni. Ubogala sta. Moji poskusi, da bi jima raztolmačil položaj, so bili brezuspešni, ker nisem umel jezika. Z njuno pomočjo sem prekoračil reko in ko smo imeli za seboj še en grič, smo bili v vasi. Komaj in komaj sem splezal po lestvi v koč, nato sem omahnil po tleh in se onesvestil.

Ko sem se prebudil iz omedlevice, sem opazil, da sem počival na skrbno prirejenem ležišču in takoj poleg je bila skleda z rižem. Bila je to prva hrana, katero sem povžil po preteku 9 dni.

Z velikim trdom sem povedal rešiteljem, da se nahaja na drugi strani reke še en moški. Drugo jutro so odposlali štiri domačine, da bi poiskali Hooka. Sam sem se počutil toliko krepkega, da sem sklenil, drugo jutro kreniti v Padaung.

Podal sem se na pot z obema domačinoma, ki sta me otela smrti. Prehodili smo 30 km, predno smo nočevali. Drugo jutro smo najeli čoln, v katerem smo se peljali po reki navzgor ter dosegli vas, v kateri sem naletel na Birmanca, ki je razumel angleščino. Prosil sem ga, naj raztolmači spremljevalcema, da se slobodno vrneta in se še sama lotita rešitve nesrečnega Hooka. V spremstvu drugega vodnika sem nadaljeval pot in prišel v Padaung. Medtem je že zvedela policija o moji vrnitvi in mi prinesla kruha in